

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3*

นิตยา จินตวง**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 และ (2) เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรมขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ ค่า F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักการคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส ตามลำดับและ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม การเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล และ ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ผู้บริหาร หลักธรรมาภิบาล

* ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

** นักศึกษาปริญญาโท

Implementation of Good Governance by School Administrators under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 3^{*}

Nittaya Jeenduang^{**}

Abstract

This research aimed to study and compare the implementation of good governance by school administrators under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 3 according to their educational backgrounds, work and training experiences, and school sizes. One hundred and fifty-two school administrators who were supervised by the office in 2013 participated in the study. A questionnaire was used as research instrument. Statistical analysis of percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and one-way analysis of variance (One-Way ANOVA) was used. Results showed that in overall, the implementation of good governance by the school administrators under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 3 was at a high level. When considering each aspect of good governance separately, moral aspect was ranked highest followed by cost-effectiveness, rule of law, accountability and transparency, respectively. Principles of administration cooperation in classifying the level of basic education administration was rated lowest. In addition, the implementation of good governance by school administrators classified by their educational backgrounds, work and training experiences, and school sizes in general was not significantly different in all aspects.

Key words: Administrators; Good Governance.

^{*} Part of Thesis for the Master Degree of Education in Educational Administration Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.

^{**} Graduate Student.

บทนำ

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานไว้ความว่า “...ในบ้านเมืองของเราทุกวันนี้ มีเสียงกล่าวกันว่า ความคิดจิตใจของคนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อม ความประพฤติที่เป็นความทุจริตหลายหลากมีที่ทาจะกลายเป็นสิ่งที่คนทั่วไปยอมรับและสมยอมให้กระทำได้เป็นธรรมดาสถานการณ์เช่นนี้ ย่อมทำให้ชีวิตจิตใจของแต่ละคนมีดมัวลงไป เป็นปัญหาใหญ่ที่เปรียบเสมือนกระแสคลื่นไหลท่วมทั่วไปหมด จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการฝ่าคลื่นดังกล่าว และพระบรมราโชวาทที่ทรงปรารภไว้อันแสดงว่า ทรงวิตกและห่วงใยภาวะที่สังคมวิกฤติ “เห็นผิดเป็นชอบ” ความตอนหนึ่งว่า “...ความเปลี่ยนแปลงตอนหนึ่งที่น่าวิตกก็คือทุกวันนี้ความคิดอ่านและความประพฤติหลาย ๆ อย่าง ซึ่งแต่ก่อนถือว่าเป็นความชั่วความผิด ได้กลายเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับแล้วพากันประพฤติปฏิบัติโดยไม่รู้สึกละสังสเทือนจนทำให้เกิดปัญหาและทำให้วิถีชีวิตของแต่ละคนมีดมนลงไป ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นหน้าที่ของชาวพุทธจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง แต่ละท่านแต่ละฝ่ายต้องยึดหลักให้มั่นคงที่จะไม่ทำให้สิ่งใด ๆ ที่ชั่วที่เสื่อม ต้องกล้าและบากบั่นที่จะทำแต่สิ่งที่ เป็นความดี เป็นความถูกต้องและเป็นธรรม เพื่อให้ผลความประพฤติปฏิบัติชอบบังเกิดเพิ่มพูนขึ้น และคำนึงส่วนรวมไว้ไม่ให้เสื่อมทรุดลง หากให้กลับฟื้นคืนดีขึ้นได้เป็นลำดับ...” สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2547)

การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันเป็นพลังการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือ

แก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมีความในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความ เป็นไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (ประมวล รุจนเสรี, 2552)

ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลได้มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานภายในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดตั้งคณะทำงานส่งเสริมการบริหารสถาบันอุดมศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล ในขณะที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเองก็ได้เห็นความสำคัญของการสร้างให้เกิดระบบต่าง ๆ ได้แก่ การบริหาร การจัดการ และการกำกับดูแลกิจการที่ดีในบริษัทจดทะเบียนและองค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุนของประเทศ และได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในส่วนของภาครัฐนั้น ในระยะหลายปีที่ผ่านมารัฐบาลได้พยายามปรับตัวให้เข้าสู่ระบบธรรมาภิบาลอย่างเห็นได้ชัด เช่น การก่อตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การปรับลดขนาดหน่วยราชการ การปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพ มีการบริการที่ประทับใจไม่แพ้องค์กรเอกชน การรวมหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน การพัฒนาและคัดเลือกบุคลากรในองค์กรให้มีคุณภาพและผลงาน เป็นต้น สำหรับหลักการเรื่องธรรมาภิบาลก็ได้มีการกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้นคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนของโครงการต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงงานในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับ

หลักสูตรมาภิบาลการที่จะทำให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้นนักบริหารจัดการด้านการศึกษาคือสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนองค์การด้านการศึกษาให้เกิดการพัฒนาและส่งผลให้คนในองค์การเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์พร้อม ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีนั้นจะต้องมีการกระจายอำนาจ ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยใหม่ ความหลากหลายทั้งในด้านนโยบายและทางปฏิบัติให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา และสถานศึกษา กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง นอกจากนี้ จะต้องมีความกระปรี้กระเปร่ากับดูแลโดยมีทั้งหมด 3 ระดับคือ กระทรวง เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการของแต่ละระดับจะเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการทำงาน การกำหนดนโยบายเพื่อให้ทุกส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 จากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นทำให้สถานศึกษาต้องตระหนักในการบริหารใหม่ให้มีความโปร่งใส และมีความรับผิดชอบ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความเชื่อถือในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการใช้ธรรมาภิบาลของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาว่า ได้มี

การใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาหรือไม่ รวมถึงสภาพของปัญหาและแนวทางในการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาเพื่อประโยชน์แก่สถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักสูตรมาภิบาล และขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวนผู้บริหาร 250 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 152 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง 86 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ 12 คน รวมประชากร 250 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับฉลาก โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง (Krejcie & Morgan, 1970) จากจำนวนผู้บริหารทั้งหมด เทียบสัดส่วนของแต่ละขนาดและแต่ละโรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง 152 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ (1) ข้อมูลทั่วไปลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และ (2) เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม จำนวน 10 ข้อ หลักคุณธรรม จำนวน 10 ข้อ หลักความโปร่งใส จำนวน 10 ข้อ หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 10 ข้อ หลักความรับผิดชอบ จำนวน 10 ข้อ และ หลักความคุ้มค่า จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งหมด จำนวน 60 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของลิเคอร์ท (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2554) โดยมีเกณฑ์พิจารณาให้คะแนน 5 ระดับ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งและส่งกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ภายใน 15 วัน และรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความเรียบร้อย สมบูรณ์ของข้อมูล แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (1) ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมกับคำบรรยายประกอบ (2) การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับตัวแปรที่มี 2 ค่า คือ วุฒิการศึกษาใช้ทดสอบค่าที และทดสอบสมมุติฐานที่มีมากกว่า 2 ค่า คือ ประสิทธิภาพในการทำงาน ประสิทธิภาพในการอบรม และขนาดของสถานศึกษาโดยการทดสอบค่า F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และ (3) เกณฑ์การวิเคราะห์ได้กำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของลิเคอร์ท (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2554) โดยใช้เกณฑ์พิจารณาให้คะแนน 5 ระดับ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักการคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม การวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจุบันมีลักษณะของนักบริหาร การศึกษามีอาชีพ ที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหาร การศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้ถูกกำหนดจากการพัฒนาโดยการอบรมดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในระบบการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนได้รับทักษะที่ผู้บริหารมีหลักคุณธรรมสำหรับผู้บริหารเพิ่มพูนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2550) พบว่า ทักษะของบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคมต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก โดยบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคมมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ให้นำหลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรมและความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานอย่างแท้จริง และให้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า (2551) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม

หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชชัญญภาควงศ์ (2551) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเตือนใจ ฤทธิจักร (2550) พบว่าบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม มีทัศนคติต่อหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ระดับปานกลางทุกด้าน ประเด็นที่บุคลากรมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์รณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความรับผิดชอบ กำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการ ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และผู้บริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์รณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและการทำงานอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับการศึกษาของพนัดดา จิตคง (2556) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาของครูมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักความคุ้มค่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับดี 2 ด้าน คือด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรม ระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วมและยังสอดคล้องกับการศึกษาของจรรีรัตน์ สุดใจ (2557) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดนครราชสีมา ครูมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 พบว่าการจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม เรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล และขนาดสถานศึกษาพบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน โดยผลการเปรียบเทียบภายหลังระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ด้านหลักความโปร่งใสต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของระดับธรรมาภิบาลที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี เพราะอะไร ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรม เรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่าง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการ โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการเมื่อ

เปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเตื่อนใจ ฤทธิจักร (2550) พบว่า บุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรมมีทัศนคติต่อธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ระดับปานกลางทุกด้านประเด็นที่บุคลากรมีทัศนคติระดับมาก ได้แก่ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีพันธกิจให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือหลักความรับผิดชอบ กำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และผู้บริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีพันธกิจให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและทำงานอย่างมีคุณภาพ บุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอายุระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และตำแหน่งหน้าที่ ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อธรรมาภิบาล ในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน และสอดคล้องกับนิภาพร รุ่งโรจน์สากล (2552) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาครมีระดับการปฏิบัติตามระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีอยู่ในระดับมากทุกกลุ่มและทุกด้าน และสอดคล้องกับการศึกษาของปนัดดา จิตคง (2556) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างในด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความโปร่งใสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

แตกต่างกันในด้านหลักความคุ้มค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และยังสอดคล้องกับการศึกษาของจรัสรัตน์ สุดใจ (2557) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ครูและผู้บริหารที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุป

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 มีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักการคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และ หลักความโปร่งใส และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล และขนาดสถานศึกษา พบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรม เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ด้านนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเป็นกลาง รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมแก้ไขปัญหา (2) ด้านคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานที่หลากหลายในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน (3) ด้านหลักความโปร่งใสผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ (4) ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดตารางการแบ่งงานให้ครูแต่ละคนอย่างชัดเจน (5) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และ (6) ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลของงานด้านต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. (2550). *การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม จังหวัดนนทบุรี*. ภาคนิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏพระนคร.
- จूरรัตน์ สุดใจ. (2557). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช*. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 7(2), 61-69.
- เฉลิมชัย สมท่า. (2551). *การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1*. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- นิภาพร รุ่งโรจน์สากล. (2552). *พฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร*. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- เดือนใจ ฤทธิจักร. (2550). *ธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนะของบุคลากร สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม*. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*.

รับขวัญ ภาคภูมิ. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่าง
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพ
องค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1.
วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร.*

ปนัดดา จิตคง. (2556). *การบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช.
วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 6(2), 43-51.*

ประมวล รุจนเสรี. (2552). *การบริหารการจัดการ
ที่ดี (Good Governance). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์อสาธิตราชดิณแดน.*

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
(2547). *รายงานการวิจัยเรื่องการสร้าง
ระบบความรับผิดชอบในระบบราชการ.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือน.*

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*